

jeg antage det klart, at Mindretallets Forslag er det: at ville bygge Banen og bagefter søge en Forpagter. Derjom man gaaer denne Vej, vil man absolut komme til at bygge Banen dyrere end under det modsatte System, og naar man har bygget, vil man sandsynligviis slet ikke kunne faae nogen Forpagter, eller i alt Fald ikke uden at give ham Midlerne til at anskaffe Driftsmateriellet for, som det netop skulde være Hensigten at spare.

Nu siger man vel: Ja! Driftsforpagteren beregner sig under Anlægget den Fordeel, han skal have paa Grund af den Risiko, han har ved at overtage Driftsforpagtningen og anskaffe Driftsmateriellet; men hvorledes man end vender sig, vil det ikke blive anderledes, end at Staten kommer til at betale det Samme som i det modsatte Tilfælde; men dertil vil jeg svare, at saasnart der er Tale om en større Entreprise, der baade gaaer ud paa Anlægget og paa Forpagtning, vil Den, der skal have begge Dele, kunne gjøre det til en billigere Pris end Den, der skal have det Ene uden at faae det Andet. Dertil kommer, at naar man følger det af den sidst aftraadte Regjering foreslaaede System, saa er det en nødvendig Forudsætning, at Entreprenøren tages paa Raad med om, hvor Banen skal lægges; Regjeringen skal ikke være i hans Bold, men han skal have og bør have en Stemme med om, hvilken Retning Banen skal have; thi han saavel som Staten ere begge fuldkomment lige interesserede i, at Banen lægges paa det rette Sted; der, hvor der er Udsigt til, at det kan betale sig, der hvor den kan bygges billigt, og hvor den kan drives med den mindste Bekostning. Dette Hensyn, altsaa Hensynet til, at man tager Entreprenøren paa Raad med, at han har en Stemme med, maa paa en gunstig Maade influere paa hans Betragtning om, til hvilken Pris han kan overtage Forpagtningen, og der turde være Grund til at troe, at Minoriteten selv har havt Tvivl om, at noget Saadant vilde opnaaes ved det af den gjorte Forslag, da der ikke i dette saaledes som i det af den forrige Regjering forelagte Udkast findes fastsat et Minimum af Forpagtningsafgiften, under hvilket Regjeringen ikke var berettiget til

at gaae. Jeg anseer det for en meget stor Betyggelse, at den forrige Regjerings Udkast indeholder et saadant Minimum, nemlig 25 pCt. af Bruttoindtægten. Nogen tilsvarende Bestemmelse findes, som sagt, ikke i Minoritetens Forslag; og da der altid, hvorledes det end gaaer, maa være en Bruttoindtægt, og Regjeringen er indskrænket saaledes, at den kun kan aflutte Forpagtningscontracten imod $\frac{1}{4}$ af Bruttoindtægten med stigende Scala efter dennes Forøgelse, saa er det givet, at Staten ingenfinde vil kunne komme til at betale uden en Deel af Renten af Anlægscapitalen. Dette er derimod ikke givet ved det Forslag, som Mindretallet er fremkommet med; der er ingen Indskrænkning i denne Henseende i Regjeringens Bemyndigelse til at aflutte Contract paa en anden Maade. Naar det dernæst er sagt, at man skulde af den Grund holde paa at faae Bygningen og Forpagtningen skilte fra hinanden — at Staten da kunde bortlicitere enhver enkelt Deel i Entreprise for sig — ogsaa fordi man, som af en tidligere æret Taler fra Helsingør (Thune) bemærket, ad denne Vej kunde komme de arbejdsløse Classer til Hjælp, saa troer jeg, at denne Betragtning hviler paa en uholdbar Grund. Jeg troer ikke paa nogen Maade, at man vil kunne bortlicitere denne Slags Foretagender i mindre Arbejder. Beskaffningen ved „Plaut“, den hele Complex af Arbejdsredskaber, udgjør en Sum af 6 à 700,000 Rd., som skal anvendes, hvad enten man bygger en Bane paa 4 Miil eller en Bane paa 20 Miil. Det er altsaa rimeligt, at den Mand, som giver sig af med at anlægge Jernbanen, vil kunne levere disse Redskaber til Arbejderne ved Banens Bygning til en langt billigere Pris, end om Arbejdet fremmedes ved mindre Arbejdsentrepriser. Naar der ligeledes har været hentydet til, at man under dette System udsatte sig for, at der blev indforskrevet en stor Mængde fremmede Arbejdere til at foretage Jordarbejder, og at man vilde sikkre Landets Befolkning en bedre Indtægt ved at bortlicitere saadanne enkelte Jordarbejder i mindre Parter, saa troer jeg ligeledes dette beroer paa en Illusion. Der kan neppe ved et saadant Jernbaneforetagende være Tale om at drage en saa betydelig Arbejdsbefolkning herover, at der